

zaaknummer 2012 T 835

11 juni 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Provincie St.-Clemens van de
Redemptoristen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 juni 2012. Op 1 augustus 2012, aangevuld op 1 februari 2013, is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], C.Ss.R., lid van het provinciaal bestuur van de provincie St.-Clemens van de Redemptoristen.

Op 16 mei 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar echtgenoot de heer [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. N.D. Geraads. Voorst werd zij bijgestaan door haar vertrouwenspersoon mevrouw [naam]. Namens de Provincie St.-Clemens van de Redemptoristen zijn verschenen [naam], C.Ss.R en [naam], juridisch medewerker.

2. De beoordeling van de ontvankelijkheid

2.1. Allereerst zal de Klachtencommissie stilstaan bij de beoordeling van de ontvankelijkheid. [Naam] heeft zich immers op het standpunt gesteld dat de Bisschop van het Bisdom Den Bosch mede dient te worden aangewezen als kerkelijke gezagsdrager in onderhavige zaak.

Ter onderbouwing van dit standpunt is aangevoerd dat aangeklaagde ten tijde van het gestelde misbruik werkzaam was als kapelaan in een parochie die door het Bisdom aan de Provincie

St.-Clemens van de Redemptoristen was toevertrouwd. Aangeklaagde was daar werkzaam als 'zielzorger'. Volgens het Canoniek recht vallen religieuzen die werkzaam zijn in de zielzorg onder het gezag van de Bisschop. Gelet hierop dient de Bisschop van Den Bosch medeverantwoordelijk te worden gehouden.

2.2. Van de zijde van de Klachtencommissie is de beleidslijn gekozen dat een religieus-clericus, voor wat betreft de uitoefening van zijn ambt, valt onder het gezag van de Bisschop. In het geval de religieus-clericus zich schuldig maakt aan seksueel misbruik, is echter de Overste van de Congregatie de enige kerkelijke gezagsdrager, omdat de religieus-clericus voor wat betreft de naleving van de algemene waarden van het religieuze leven valt onder het gezag van de Congregatie. Een en ander is vastgelegd in een notitie van Dr. Mr. A.P.H. Meijers d.d. 26 september 2012.

De Klachtencommissie heeft hiertoe besloten omwille van de duidelijkheid voor zowel de kerkelijke gezagsdragers, als ook voor de slachtoffers. Een andere zienswijze kan enkel tot stand komen na overleg tussen de Bisschoppenconferentie en KNR.

2.3. In de brieven van de Klachtencommissie d.d. 16 januari 2013 en 19 maart 2013 is deze beleidslijn reeds uitvoerig uiteen gezet met als conclusie dat de provinciaal overste van de Provincie St.-Clemens van de Redemptoristen in onderhavige zaak aangemerkt moet worden als de verantwoordelijke kerkelijke gezagsdrager.

2.3. De Klachtencommissie ziet geen aanleiding in onderhavige zaak af te wijken van de vastgestelde beleidslijn inzake kerkelijk gezagsdragerschap in de klachtenprocedure. De Klachtencommissie is dan ook van oordeel, zoals reeds uiteengezet in bovenvermelde brieven, dat de provinciaal overste van de Provincie St.-Clemens van de Redemptoristen in onderhavige zaak aangemerkt moet worden als de verantwoordelijke kerkelijke gezagsdrager.

2.4. De Klachtencommissie zal derhalve overgaan tot de beoordeling van de klacht van klaagster.

3. De klacht

3.1. Klaagster is opgegroeid in een zeer katholiek gezin in [plaats]. Tot haar zesde jaar verbleef klaagster bij een pleeggezin. Vanaf haar zesde ging klaagster weer thuis wonen. Zij had veel behoefte aan liefde en genegenheid.

Toen klaagster weer thuis kwam wonen, werd zij naar [school] te [plaats] gestuurd. Vanaf de eerste klas kwam klaagster veel in [naam] Kerk ter voorbereiding van de heilige communie. Aangeklaagde bereidde de kinderen die de heilige communie mochten doen daarop voor. Zo kwam klaagster met aangeklaagde in contact.

Toen klaagster een jaar of zeven à acht was werd zij lid van het kerkkoor. Aangeklaagde begeleidde dit koor.

In eerste instantie vond klaagster aangeklaagde lief, omdat hij haar genegenheid toonde. Hij was een soort vaderfiguur voor haar en klaagster vertrouwde hem. Op enige moment begon aangeklaagde echter handtastelijk te worden. Dit begon met aanrakingen en het geven van tikjes tegen de billen van klaagster. Tijdens de koorrepetities kwam aangeklaagde achter klaagster staan en reed tegen haar op. Klaagster voelde dan de erectie van aangeklaagde tegen haar billen aan. Ook nam aangeklaagde klaagster bij zich op schoot. Aangeklaagde aaide

klaagster dan over haar beentjes. Hij hield klaagster stevig vast en ging met zijn handen onder haar rokje en ging vervolgens met twee duimen in het onderbroekje van klaagster. Hij wreef dan over de schaamlippen van klaagster. Klaagster herinnert zich niet dat aangeklaagde ook met zijn vingers in haar vagina is binnengedrongen.

Voorname seksuele handelingen vonden ongeveer drie keer per maand plaats gedurende vier jaren lang. Klaagster was zes jaar toen het seksuele misbruik begon. Aangeklaagde maakte aan klaagster duidelijk dat zij aan niemand mocht vertellen wat zich tussen hen afspeelde. Als klaagster dat wel deed dan zou zij naar de hel gaan en geen kindje van God meer zijn. Dit maakte veel indruk op klaagster.

Op enig moment maakte klaagster thuis duidelijk dat zij niet meer naar de koorrepetities toe wilde. Wat de reden hiervoor was heeft klaagster niet aan haar ouders durven vertellen. De moeder van klaagster maakte hiertegen geen bezwaar, zodat klaagster ook daadwerkelijk van het koor af ging.

3.3. Onder andere door het seksuele misbruik door aangeklaagde is klaagster beschadigd geraakt. Zo heeft zij haar dochter altijd zeer beschermend opgevoed en in bescherming genomen tegen mannen. Klaagster is erg wantrouwend naar mannen toe en heeft lang geen gezonde relatie met mannen op kunnen bouwen. In haar relaties met mannen stelt klaagster zich slaafs en aanhankelijk op. Ze is altijd bezig de ander te 'pleasen'.

Klaagster is vies van lichaamssappen en heeft om die reden altijd latex handschoenen bij zich. Ook heeft zij last van een excessieve schoonmaakbehoefte.

3.3. Klaagster wenst genoegdoening te ontvangen voor hetgeen aangeklaagde haar aan heeft gedaan. Klaagster is van mening dat haar het plezier in het leven is ontnomen en verzoekt de R.-K. Kerk daarvoor iets terug te doen.

4. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat de klacht jegens aangeklaagde de Provincie heeft verrast. In de archieven zijn geen documenten gevonden die verwijzen naar bekendheid met het gestelde misbruik. Noch bij de Provincie St.-Clemens van de Redemptoristen noch bij het Bisdom zijn gegevens of signalen bekend die zouden kunnen duiden op seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Ook de onderzoeken van de Commissie Deetman hebben geen aanwijzingen in die richting en jegens aangeklaagde opgeleverd.

Omdat er geen nader steunbewijs in het dossier aanwezig is, is het moeilijk om het waarheidsgehalte van de klacht van klaagster objectief vast te stellen. [Naam] en [naam] hebben daarentegen beiden verklaard niet te twijfelen aan de authenticiteit en het waarheidsgehalte van het verhaal van klaagster. De handelingen waarvan klaagster stelt dat aangeklaagde deze gepleegd heeft, leveren seksueel misbruik op met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie. Dit is zeer verwerpelijk. Namens de Provincie St.-Clemens van de Redemptoristen heeft [naam] hiervoor zijn excuses gemaakt.

5. De beoordeling van de klacht

5.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

5.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

5.3. Er zijn ongeveer 54 jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende vier jaren lang en zo'n drie maal per maand betastte aangeklaagde de blote geslachtsdelen van klaagster of reed hij met zijn stijve geslachtsdeel tegen de billen van klaagster aan tijdens de koorrepetities.

De Klachtencommissie is hiervan, in de eerste plaats overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de klacht van een van haar zusters, bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2011T355. Ook deze zuster van klaagster stelt door aangeklaagde seksueel misbruikt te zijn op eenzelfde wijze als klaagster, gedurende de periode dat zij zong in het koor.

5.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zes jaar oud. Aangeklaagde was voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen. Klaagster kwam uit een pleeggezin en had behoefte aan genegenheid en liefde. Aangeklaagde heeft van deze situatie misbruik gemaakt.

5.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5.6. Klaagster heeft niet direct om een financiële vergoeding verzocht wegens het leed dat aangeklaagde haar heeft aangedaan. Ambtshalve wijst de Klachtencommissie er op dat klaagster bij een gegrondverklaring van haar klacht door de kerkelijk gezagsdrager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Provincie St.-Clemens van de Redemptoristen de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 11 juni 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. L. Erftemeyer en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.